

so puodo šukės. Galimas daiktas, kad XII-XIV a. sudeginti mirusieji (ar bent jų dalis) buvo laidojami moliniuose induose. Didžiausias apdegusių daiktų kiekis koncentravosi kelių dešimčių m² plote. Čia būta arba laužavietės, arba tankiai sulaidotų sudegintų mirusiųjų kapų, kurie vėliau buvo suardyti, kasant duobes nedegintiems mirusiesiems.

Sudegintų žmonių kapai datuoti XII-XIV a. Tam pačiam laikotarpiui turėtų priklausyti ir žirgų kapai, kurie išsidėstę eile iš PR į ŠV. Ši eilė - tai savotiška vėlyvosios kapinyno dalies Š riba.

Pasiekta ir P bei V kapinyno riba, išskyrus ŠV kampą.

Šalia naujųjų kapinaičių, ant kurių dar yra išvirtusių medinių kryžių, už 70 m nuo PV kapinyno kampo, iškasta bandomoji perkasa. Rasti 2 XVII a. kapai.

Neiširta liko kapinyno dalis, esanti ant ežero kranto.

Kazimiera Gabriūnaitė, Kristina Riekevičiūtė

LAZDININKŲ KAPINYNŲ TYRINĖJIMAI

1980-1981 m. KVIM toliau tyrė Lazdininkų (Kretingos raj.) kapinyną (žr. kn.: ATL 1978 ir 1979 metais. V., 1980, p. 72-75). atidengė 650 m², aptiko 41 nedeginto mirusiojo kapą ir surinko apie 230 radinių. Griaučiai visai sunykę ir tik pagal išlikusius dirbinius galima spręsti, kad 21 kape palaidoti vyrai, 10 - moterys, o likusių 10 mirusiųjų lytis nenustatyta.

Kapų duobės keturkampės, apvaliais kampais nuo 140 x 60 cm iki 285 x 75 cm dydžio. Mirusieji laidoti po vieną, aukštelninkai, skobtinuose karstuose. Kape Nr. 72 rastos karsto liekanos, o kapuose Nr. 88 ir 89 pastebėti jų kontūrai. Mirusieji laidoti po vieną, aukštelninkai, skobtinuose karstuose. Kape Nr. 72 rastos karsto liekanos, o kapuose Nr. 88 ir 89 pastebėti jų

kontūrai. Mirusieji laidoti galva į ŠV, tik kape Nr. 70 mirusysis palaidotas PR kryptimi, o kape Nr. 91 PV kryptimi.

Iš 41 mirusiojo tik 1 palaidotas be įkapių, bet ir likusiuose įkapių negausu. Įkapės labai sunykusios, išliko beveik tik jų fragmentai. Mirusieji laidoti su darbo įrankiais, papuošalais, buityje naudojamais daiktais, raitelio ir žirgo aprangos reikmenimis.

Būdingiausios įkapės yra peiliai. Su jais palaidota 11 vyrų ir viena moteris (kapas Nr. 85). Dažniausiai jie padėti kairiajame ir dešiniajame mirusiojo šone, prie juosmens, rankena galvos link, nors kartais guli ir galvūgalyje (kapai Nr. 87, 71). Dalgiai aptikti 10 vyrų kapų, padėti mirusiųjų galvūgalyje. Su galastuvais palaidota 11 mirusiųjų. Kaip ir dalgiai, jie rasti mirusiųjų galvūgalyje. Po įmovinį kirvį rasta kapuose Nr. 63, 65, 71, 78, 80, 90.

Moterų kapuose iš darbo įrankių rasta ylą ir verpstelių. Ylos rastos kapuose Nr. 64, 74, 81, 89, 93, 99, o verpsteliai - kapuose Nr. 60, 61, 75, 89, 98, 99. Vyrauja gintariniai, tik kape Nr. 75 rastas akmeninis cilindro formos verpstelis, ornamentuotas "gėlyte". Kape Nr. 99 rastas verpstelis nupjauto kūgio formos, nugludintu paviršiumi, puoštas duobutėmis.

Miniatiūriniai puodeliai rasti 18 abiejų lyčių mirusiųjų kapuose. Moters kape Nr. 64 galvūgalyje rasti tošinės dėžutės fragmentai, puošti žalvariniais apkalėliais.

Gausią įkapių grupę sudaro vyrų kapuose aptikti ginklai. 24 ietigaliai rasti 16 kapų ir vienas atsitiktinai. Po 2 ietigalius rasta 8 kapuose, o likusiuose - po vieną.

Nereta įkapė ir kalavijas. Su jais palaidoti 9 mirusieji (kapai Nr. 65, 74, 78, 80, 86, 87, 88, 90, 100). Kape Nr. 87 kalavijas rastas su makšties antgaliu ir 6 įvairių formų ir

dydžių, sidabro plokštele dengtais apkalais, kurie, matyt, taip pat puošė makštis. Be to, po makšties antgalį aptikta kapuose Nr. 74, 80. Kape Nr. 100 rastas peilio makšties galo apkalas.

Kario aprangą papildo kape Nr. 71 kojų gale rasti 2 geležiniai pentiniai. Nešioti ir diržai. Kape Nr. 72 rasta pailgi keturkampiai odinio diržo apkalai, skirstiklis ir sagtelė. Kapuose Nr. 71, 80, 87, 88 rastos įvairaus dydžio ir formų sagtys. Kape Nr. 87 jų buvo 3, kape Nr. 72 - 2, o likusiuose po 1. Vyrų kapuose Nr. 71, 72, 78, 87, 91, 92, 100 galvūgalyje aptikti geležiniai dvinariai žaslai.

Rasta nemažai papuošalų, bet jie labai sunykę.

Antkaklių fragmentai rasti tik vyrų kapuose Nr. 72 ir 83. Nemažai aptikta apyrankių. 9 masyvios storagalės apyrankės trikampio skersinio pjūvio galais rastos moterų kapuose Nr. 61, 64, 67, 85, 89 ir vyro kape Nr. 71. Moterų kapuose Nr. 67, 85, 89 rasta po 2 apyrankes, likusiuose po 1.

Drabužiams susėgti naudotos lankinės gyvulinės ir laiptelinės segės. Lankinės gyvulinės segės rastos kapuose Nr. 65, 83, 85, 87, 90, o kapuose Nr. 65, 72, 73, 76, 78, 79, 87, 95, 100 - lankinės laiptelinės, dar viename - lankinės segės fragmentas. Daugumoje kapų rasta po 1 segę. Tik kapuose Nr. 65 ir 87 mirusieji buvo palaidoti su 2 segėmis - lankine gyvuline ir lankine laipteline.

Smeigtukai rasti moterų kapuose Nr. 85, 89, 99. Kape Nr. 99 - didelis lazdelinis smeigtukas su sraigine įvija gale. Kape Nr. 85 rastas smeigtukas trikampe galvute, o kape Nr. 89 aptiktas didelis smeigtukas trikampe galvute, dengta sidabro plokštele ir papuošta mėlyno stiklo akutėmis. Be to, tame pačiame kape Nr. 89 rastas apskritas žalvarinis kabutis, puoštas sidab-

ro plokštele ir mėlyno stiklo akutėmis.

Gana gausu karolių. 13 gintarinių ir 1 žalvarinis daugia-kampis karolis rasti vyrų ir moterų kapuose. Kapuose Nr. 89, 99, 73 rasta po 3 karolius, kapuose Nr. 62, 74 - po 2 karolius, likusiuose - po 1.

Žiedai negausūs. Kapuose Nr. 71, 95 ir 96 rasta po įvairių žiedų, o kape Nr. 87 - du.

Vienas turtingiausių yra kapas Nr. 71. Čia mirusiojo galvū-galyje aptiktas molinis puodelis, 2 ietigaliai, kirvis, dalgis, žąslai, akmeninis galastuvas, krūtinės ir juosmens srityje rasta žalvarinė apyrankė, žiedas, segės fragmentas, žalvariniai apka-lėliai, peilis, o kojų gale - geležiniai pentinai. Be to, galvos, krūtinės ir juosmens srityje buvo aptikta geležinių bei žalvari-nių dirbinių pėdsakų.

Puošniomis įkapėmis išsiskyrė ir moters kapas Nr. 89. Miru-siajai į kapą buvo įdėta yla, gintarinis verpstelis, molinis puo-delis, 3 maži gintariniai karoliukai, smeigtukas trikampe galvu-te ir apskritas kabutis; dengti ornamentuota sidabro plokštele ir puošti mėlyno stiklo akutėmis.

Pagal įkapes 1980 ir 1981 m. tyrinėti kapai datuoti VII a. pab. - VIII a.

Laimutė Valatkienė

MAUDŽIORŲ KAPINYNAS

1980 m. Telšių kraštotyros muziejus tęsė Maudžiorų kapinyno tyrinėjimus. Šis paminklas yra Kelmės rajone, už 3 km į PR nuo Šatrijos kalno, kairiajame Ušnos krante. Jį kerta kelias Gaulėnai-Užventis. Šio kelio V pusėje kapinynas apima dvi žemas kalveles (P ir Š) bei jų šlaitus, kurie nusitęsia į R kelio pusę. Š kalvelę ir jos šlaitus 1964 ir 1966 m. tyrinėjo V. Valatka. 1978